

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Theodor Spitzer
Název práce: Pražské jaro Harryho Schwartze

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):
Jiří Kocian, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Cílem bakalářské práce Theodora Spitzera bylo přiblížit hodnocení pražského jara 1968 na základě vybraných novinových článků a knihy amerického publicisty a profesora ekonomie Harryho Schwartze (1919-2004). H. Schwartz, jak připomíná T. Spitzer, byl v letech 1951-1979 redaktorem v The New York Times a specialisoval se na sovětské a východoevropské záležitosti. Byl autorem řady novinových článků i odborných publikací, přednášel o studené válce a později o zdravotní péči na řadě předních univerzit v USA. Zajímal se zejména o vývoj ekonomiky Sovětského svazu od druhé světové války do konce sedmdesátých let 20. století. Československé pražské jaro zaujalo H. Schwartze během jeho novinářských pobytů v Československu v první polovině roku 1968. T. Spitzer uvádí, že Schwartzova kniha Prague's 200 Days. The Struggle For Democracy in Czechoslovakia (1969) a též jeho články z NYT vztahující se k událostem roku 1968 v Československu nebyly dosud v českém historickém diskurzu reflektovány. To zdůvodnil T. Spitzer jako výrazný podnět pro pokus zpracovat Schwartzův pohled na události roku 1968 formou předložené bakalářské práce. Práce je rozdělena do dvou částí. První úvodní část obsahuje metodologická vymezení a zhodnocení užitých pramenů a literatury. Ve druhé obsáhlé výkladové části přibližuje a srovnává T. Spitzer obsahové zaměření článků a komentářů H. Schwartze pro The New York Times a jeho knihy Prague's 200 Days vztahujících k základním mezníkům a vývoji pražského jara 1968 v období od února do srpna 1968. Seznamuje nás též se Schwartzovým hodnocením vybraných domácích protagonistů tohoto období. Přibližuje též postoje zainteresovaných států Varšavské smlouvy včetně podpůrných postojů tehdejších komunistických vedení Rumunska a Jugoslávie k československé reformě a jejich kritického pohledů na srpnovou invazi pěti států Varšavské smlouvy do Československa v roce 1968. T. Spitzer se zároveň pokusil zohlednit Schwartzovo hodnocení událostí pražského jara a srpna 1968 v kontextu tehdejšího ekonomického, mezinárodně politického a vojenského rámce. Pokusil se též ověřit, zda v rámci domácího vnitropolitického diskurzu sehrávalo v Československu například výraznější roli i téma antisemitismu ve srovnání s polskými událostmi z března 1968, připomíná též aféru generála Šejny. V závěru se T. Spitzer pokusil vymezit některé omyly či nepřesnosti ve Schwartzových textech vztahující se k vývoji v Československu ve sledované době. Schwartzovy novinové texty a výklad v knize porovnává T. Spitzer mezi sebou a částečně také s vybranou českou i zahraniční literaturou.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

V otázce věcného zpracování lze ocenit zájem T. Spitzera o téma i snahu přiblížit dosud v českém prostředí neznámý dobový autorský výklad a hodnocení událostí pražského jara. Ocenit lze detailní využití dobových zdrojů, respektive Schwartzových novinových článků z NYT, a pokus o hodnocení knihy H. Schwartze a jejího zasazení jako zajímavého příspěvku do literatury o roku 1968 v Československu. Jako problematické lze vnímat metodologické ukotvení práce a místy poněkud nepevnou a formulačně nejasnou argumentaci.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Formální náležitosti práce odpovídají požadavkům na zpracování bakalářské práce, výraznější pozornost měl autor věnovat jazykové úpravě textu.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Lze ocenit, že si T. Spitzer v úvodu vymezil k pochopení Schwartzova hodnocení na pražského jara 1968 několik důležitých otázek. Do jaké míry se stal Schwartz kritickým pozorovatelem tehdejšího dění, zda považoval cestu k uvolnění poměrů v Československu za nadějnou, bylo možné pozorovat určitý posun v hodnocení pražského jara ve Schwartzových novinových článcích pro NYT z jara 1968 a v následné knize vydané bezprostředně po pádu reformy v roce 1969, reflektoval Schwartz kritický postoj Moskvy a dalších představitelů varšavské pětky k dění v Československu jako závažné limity domácího vývoje, očekával výraznější politické či diplomatické reakce USA a Západu během pražského jara a zejména po invazi vojsk, jak nahlížel na domácí protagonisty pražského jara – především na Alexandra Dubčeka, zda je možné zjistit nějaké analogie v hodnocení mezi Schwartzovou knihou a vybranými odbornými či vzpomínkovými pracemi domácích protagonistů pražského jara či historiků a publicistů, z jakých informačních zdrojů především H. Schwartz vycházel. Na tyto otázky se T. Spitzer pokusil v rámci svého výkladu odpovídat a znovu je shrnul v závěru práce. Tento postup výrazně napomohl k naplnění cíle práce. Za důležité lze považovat zodpovězení hypotézy bakalářské práce. Z výkladu T. Spitzera vyplývá, že Schwartzovo informování o pražském jaru 1968 a hodnocení tehdejšího vývoje nemělo zřejmě výraznější zahraničněpolitický a ekonomický přesah a zřejmě nepřekročilo výrazněji rámec tehdejšího zahraničního zpravodajství o dění v Československu. V nemalé míře se v tom jistě mohl odrazit fakt, jak připomíná T. Spitzer, že hlavním zdrojem Schwartzových informací byla především oficiální československá a sovětská média. Ze Schwartzových textů je dle T. Spitzera zároveň zřejmý pozitivní postoj k reformnímu procesu. Zároveň lze chápat dle T. Spitzera jako určité slabé místo Schwartzova hodnocení skutečnost, že H. Schwartz zřejmě nebyl natolik do hloubky seznámený s československou situací, aby chápal rozpory mezi deklarovanou oktrojovanou demokratizací ze strany vedoucích reformních komunistů a skutečnými očekáváními nemalé části veřejnosti, která požadovala skutečnou demokratizaci poměrů. Lze ocenit Spitzerův zájem o téma a snahu doložit na příkladu Schwartzových textů, že pražské jaro 1968 bylo událostí s výrazným mezinárodním ohlasem, které poutalo zájem široké mezinárodní veřejnosti. V tomto ohledu vnímám bakalářskou práci T. Spitzera jako zajímavý a původní příspěvek, který rozšiřuje poznání dobové reflexe československého jara 1968.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Je možné na nějakých příkladech blíže konkretizovat či nalézt hodnotící analogie mezi Schwartzovou knihou Prague's 200 Days a knihou Jiřího Vančury Naděje a zklamání. Naděje a zklamání. Pražské jaro 1968?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(A-F): Navrhovaná známka **C**

Předloženou bakalářskou práci: Theodor Spitzer, Pražské jaro Harryho Schwartze doporučuji k obhajobě

Datum: 6. 6. 2021

Podpis: prof. PhDr. Jiří Kocian, CSc.

Pozn.: Hodnocení pište k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo přiložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.